

1. Mooseksenkirja 1-3 antaa perustan kristilliselle teologialle

John F. Brug, Kukkia 19.7.2014 (käännös: Juhani Viitala)

Kaksi näkemystä inhimillisestä alkuperästä

On ilmeistä, että evoluutioteoria hallitsee nykyään tieteellistä ajattelua. Harvat tiedemiehet uskovat 1. Mooseksenkirjan 1-3 luvuissa olevaan kertomukseen luomisesta. Tosiasiassa useimmat heistä pilkkaisivat sitä uskomattoman lapselliseksi. Melkein kaikki tieteelliset kirjat esittävät teorian, että ihminen kehittyi alemmista elämän muodoista, todistettuna tosiasiana. Tämä luomisen torjuminen ei ole kovin hämmästyttävää, koska syntiset ovat olleet kapinassa Luojaansa vastaan aina siitä lähtien, kun Aatami ja Eeva lankesivat syntiin. Ihmiskunta haluaa hallita luomakuntaa omilla ehdoillaan ilman Luojansa ohjeita. Oikeuttaakseen itsensä tekemisen omaksi jumalakseen, joka luo omat lakinsa, ihmiset jopa kieltävät luonnossa ilmoitettuna olevan tiedon Luojasta (Room.1:18-25).

Hämmästyttävämpää on kuitenkin, että tänään niin monet kristilliset kirkot kieltävät Raamatun selonteon luomisesta. Jopa monet luterilaiset kirkot ovat päättäneet mieluummin seurata maailman evoluutioteoriaa kuin uskoa Raamatussa annetun selonteon ihmiskunnan alkuperästä. *Evankelinen katekismus*, Euroopan luterilainen katekismus, jota myös jotkut Amerikan luterilaiset käyttävät, sanoo:

Se tosiasia, että Raamatussa sallittiin olevan samaan aikaan kaksi erilaista luomiskertomusta (1.Moos.1 ja 1.Moos 2) antaa ymmärtää, että kysymys siitä miten Jumala loi maailman, ei ole uskolle elintärkeä kysymys. Raamattu ei vaadi, että meillä on jokin erityinen teoria luomisesta. Mitkään Raamatun kertomukset luomisesta eivät ole historiallisia selontekoja. Sen sijaan ne puhuvat Jumalan, ihmisten ja maailman välisestä suhteesta käyttäen symbolien ja kuvan kieltä. Vaikka Aatami ja Eeva personoidaan yksilöiksi kertomuksessa, he eivät välttämättä ole yksilöllisiä henkilöitä vaan ihmiskunnan edustajia ... Naisen luomista miehen kylkiluusta ei ole tarkoitettu otettavan kirjaimellisesti. Kertoja haluaa korostaa, että ihmiset voivat ryhtyä suhteisiin, joilla ei ole vastaavuutta eläinmaailmassa.

Vastoin tuollaisia näkemyksiä Wisconsinin synodin opillinen julkilausuma *Tämä on uskomme* - sanoo:

Uskomme, että maailmankaikkeus, maailma ja ihminen syntyivät alussa, kun Jumala loi taivaan ja maan ja kaikki luontokappaleet (1.Moos.1, 2). Muualla Vanhassa ja Uudessa testamentissa on lisätodistuksia tästä tapahtumasta (Esim. 2.Moos.20:11, Heb.11:3). Kaikki tämä tapahtui kuuden normaalin vuorokauden kuluessa Jumalan kaikkivoivan Sanan voimasta, kun Hän sanoi: ”Tulkoon.” Uskomme, että Raamattu esittää toden ja historiallisen selonteon luomisesta.

Torjumme teorit kehitysopista selityksenä maailmankaikkeuden ja ihmisen alkuperästä ja kaikki yritykset tulkita Raamatun selonteko luomisesta siten, että se on sovitettu yhteen näiden teorioiden kanssa. Torjumme tulkinnat, jotka alentavat 1 Mooseksen kirjan ensimmäiset luvut vertauskuvallisiksi myyteiksi ja runollisiksi selostuksiksi, joilla ei ole todellista historiallista sisältöä.

Miksi tämä ero?

Kaksi näkemystä Raamatun alkuperästä

Miksi luterilaisten keskuudessa on näin suuri uskon eroavaisuus? Tämän eron luova päätekijä on kaksi erilaista Raamatun lähestymistapaa. Tunnustuksellisten luterilaisten käyttämä historialliskioliopillinen Raamatun lähestymistapa vie meidät johtopäätökseen, että 1. Mooseksenkirjan luomiskertomukset ovat todellista historiaa. Historialliskriittinen metodi toisaalta sallii raamatuntutkijoiden tulkitsevan uudelleen 1 Moos. kirjan luomiskertomukset myytteinä tai vertauskuvina, jotka opettavat totuuksia ihmisen suhteista, mutta jotka eivät ole todellisten tapahtumien kuvausta. Arvioimme, kumpi näistä kahdesta lähestymistavoista on uskollisempi Raamatulle lukemalla 1 Moos. kirjan luomiskertomusta ja antamalla sen puhua itsensä puolesta.

Historialliskioliopillisen raamatuntulkintametodin mukaan me päätelemme raamatunjakson tekstisisällön (context) perusteella sen, onko meidän ymmärrettävä jakso kirjaimellisesti vai kuvaannollisesti. Me uskomme esimerkiksi kertomusten Jeesuksen ihmeteosta kuvaavan todellisia, historiallisia tapahtumia, koska evankeliumit kertovat, että nämä teot tehtiin tiettyinä aikoina ja tietyissä paikoissa todellisille ihmisille. Toisaalta hyväksymme sen, että Jeesuksen vertaukset eivät välttämättä kerro todella tapahtuneista asioista, koska ne ovat kertomuksia, jotka kerrotaan jonkun näkökohdan valaisemistarkoituksessa ja evankeliumit itse antavat usein näille kertomuksille tulkinnan (esim. Matteus 13). Uskomme Ilmestyskirjan olevan kirjan, joka käyttää vertauskuvia kuvatakseen todellisia tapahtumia, koska kirja itse sanoo käyttävänsä symboleja (Ilmestyskirja 1:2 alkukielellä). Ilmestyskirja myös tulkitsee jotkut vertauskuvista meille (Ilmestyskirja 1).

Historiaa vai myytti?

Mitä opimme, kun sovellamme tätä testiä 1 Mooseksenkirjan tekstisisältöön? Näemme, että 1 Moos. kirja esitellään Jumalan pelastussuunnitelman historian ensimmäisenä jaksona. Ensimmäiset 11 lukua, jotka tuovat esiin maailman varhais historian, johdattavat suoraan Israelin varhaiseen historiaan sellaisena, kuin se on esitetty 1. Moos 12-50:ssä. Muut Mooseksenkirjat ja muut Vanhan testamentin historialliset kirjat jatkavat samaa kertomusta. Nämä kirjat seuraavat kertomusta Jumalan pelastushistoriasta Eedenistä Egyptiin, Jerusalemiin, Babylonian vankeuteen ja taas takaisin Jerusalemiin. Evankeliumit ja Apostolien teot jatkavat ja saattavat päätökseen pelastussuunnitelman historian. Tapahtumat 1 Moos. kirjasta Apostolien tekoihin muodostavat yhden yhtenäisen historian.

1. Mooseksenkirjan kertomus virtaa yhtenä katkaisemattomana kertomuksena Aadamista ja Eevasta Nooan kautta Aabrahamiin, lisäksi ja Jaakobiin, Israelin kantaisiin. Mikään tekstissä ei viittaa siihen, että meidän tulisi ymmärtää joku näistä henkilöistä myyttisenä tai symbolisena.

Myös muu osa Raamattua ymmärtää 1. Moos. 1-3 :n todellisina, historiallisina tapahtumina. Nämä tapahtumat muodostavat perustan monille Jumalan teoille historiassa. Vanhan testamentin sapatti oli muisto siitä, että Jumala lepäsi luomisen seitsemäntenä päivänä (2. Moos. 20:11). Uuden testamentin opetus avioliitosta ja avioerosta perustuu edellytykseen, että Jumala perusti avioliiton juuri niin kuin 1. Moos. 1 ja 2 sanoo (Matteus 19 ja Efesol 5). Paavali perustaa opetuksensa miehen ja naisen oikeista tehtävistä kirkossa Jumalan luomisen hetkellä perustamaan miehen ja naisen väliseen suhteeseen (1 Kor 11&14; 2 Timoteus 2). Jeesuksen sukuluettelo Luukas 3:ssa käsittelee Aadamia Jeesuksen todellisena esi-isänä. Room 5:ssa ja 1 Kor 15: ssa apostoli Paavali osoittaa välttämättömän yhteyden ensimmäisen Aadamin synnin ja toisen Aadamin, Kristuksen, suorittaman synnin maksun välillä. Psalmi 8, joka heijastaa Aadamille luomisessa annettua siunausta, saa täyttymyksensä vain Kristuksessa, toisessa Aadamissa. Jumalan koko pelastussuunnitelma Kristuksen kautta on sidottu historialliseen tosiasiaan, että oli todellinen Adam ja Eeva, jotka tekivät

Kristuksen tulon välttämättömäksi. Raamatun todistus on yksimielinen: Se käsittelee 1. Moos 1-3:a todellisena historiana.

Mutta jos 1. Moos. kirja on ihmisen historian ensimmäinen luku, niin mitä se sanoo historian alusta ja mitä merkitystä tällä on sille, kun arvioimme kehitysoppia ihmisen alkuperän mahdollisena selityksenä.

Evoluutio vai luominen?

Jos joku yrittäisi kirjoittaa selonteon luomisesta erityisenä tarkoituksenaan torjua evoluutio ihmisen alkuperän selityksenä, olisi vaikea kuvitella kenenkään pystyvän tekemään sitä enää perusteellisemmin kuin mitä 1. Moos. 1-3 tekee. 1. Moos 1-3 torjuu evoluutioteorian kohta kohdalta ja tekee sen toistuvasti ja painokkaasti. Tarkastellaanpa vain joitain pääkohtia 1 Moos 1-3:ssa.

Onko kuolema luonnollinen hyvä vai luonnoton paha?

Yhä uudelleen 1. Mooseksenkirja lausuu, että kaikki, mitä Jumala teki, oli hyvää. Maailmassa ei ollut väkivaltaa tai kuolemaa. Kuolema tuli maailmaan synnin luonnottomana kirouksena. Mutta evoluutioteorian kannattajat pitävät kuolemaa luonnollisena. Kuolema ja sopivimman henkiinjääminen näyttelevät todellakin keskeistä osaa kehitysprosessin eteenpäin viemisessä.

Kehittyminen yhdestä lajista vai monien lajien luominen?

1. Mooseksenkirja sanoo kerta toisensa jälkeen, että Jumala teki eläviä oliot "kunkin lajinsa mukaan". Jumala veti selvän rajan kasvien ja eläinten välille ja myös eri kasvi- ja eläinlajien välille. Vielä tänäänkin havaitsemme, että kasveja ei voi risteyttää toisten kasvien kanssa lajinsa ulkopuolella. Eläimet eivät voi paritella oman lajinsa ulkopuolella. Oman lajin sisäpuolella eläimet ja kasvit voivat "kehittyä". Esimerkiksi ihmiset voivat kehittää rajoitetusti uusia ominaisuuksia siten, että he synnyttävät rodullisia ja kansallisia eroja, mutta heitä ei voi muuttaa linnuiksi. Rajat "lajien" välillä ovat horjumattomat. Mutta kehitysteorian kannattajat väittävät, että korkeammat elämänmuodot kehittyivät alemmista elämänmuodoista, vaikka muutosta lajista toiseen ei ole luonnossa koskaan havaittu.

Ihminen vai eläin?

Evoluution mukaan ihminen ei olennaisesti eroa muista eläimistä. Tosiasiassa ihmisellä on evoluution mukaan yhteiset esi-isät toisten eläinten kanssa. 1. Moos. kirja toisaalta painokkaasti erottaa ihmisen toisista eläimistä. [englantilainen sana "eläin", joka on peräisin latinalaisesta sanasta *anima*, merkitsee luontokappaletta, joka hengittää. Koska ihmisille ja muilla eläimille on yhteistä elämän henki, ovat ihmiset siinä mielessä eläimiä. Mutta muiden asioiden suhteen ihmiset erotetaan selvästi eläimistä.] Mies ja nainen luotiin Jumalan kuvaksi - eläimiä ei. Mies ja nainen luotiin moraaliseksi, hengelliseksi olennoiksi, jotka saattoivat olla yhteydessä Jumalaan uskon kautta ja jotka saattoivat kapinoida Jumalaa vastaan tekemällä syntiä. Eläimillä ei ole moraalista vastuuta. Ne eivät vastaanottaneet moraalista lakia. Miehellä ja naisella annettiin maailman hallinta - eläimille ei. Aadamin eroavuutta eläimiin korostaa tosiasia, että hän ei löytänyt kumppania eläinten

keskuudesta. Ihmiset koostuvat kahdesta osasta: aineellisesta ruumiista ja aineettomasta sielusta tai hengestä, joka elää ruumiin kuoltua. Vaikka eläimillä on elämä, niillä ei ole sielua.

Pitkä prosessi vai silmänräpäyksellinen luominen?

Evoluutioteoria painottaa, että maailmankaikeus ja elämänmuodot, jotka asuttavat sitä, kehittyivät miljoonia vuosia kestävänsä hitaan tapahtumasarjan kautta. 1. Moos. kirja toistuvasti korostaa, että kukin luomisen askel oli silmänräpäyksellinen. Jumala sanoi, ja niin tapahtui!

Päivät vai maailmankaudet?

Kristittyjen keskuudessa on aiheuttanut paljon kiistaa kysymys siitä, voivatko 1. Moos. kirjan 1 luvun päivät olla pitkiä aikajaksoja, joiden aikana Jumala käytti hidasta evoluutioprosessia luodakseen maailmansa. Joskus väitetään, että ”päivä” voi viitata aikajaksoon, kuten ”dinosaurusten aikaan” tai ”aikaan, jolloin Jumala teki taivaan ja maan” (1 Moos 2:4). Tämä saattaa olla totta monissa kielissä, kuten myös hepreassa, mutta 1 Moos. kirjan 1. luvun kieli sulkee selvästi pois tämän mahdollisuuden. Kuusi kertaa se sanoo, että luomisen päivät muodostuivat illasta ja aamusta, jotka yhdessä olivat yksi päivä. Lisäksi ”päivät” ovat niitä numeroitaessa normaaleja päiviä eivätkä aikakausia. Miten kertomus voisi enää korostuneemmin julistaa, että päivät olivat tavallisia päiviä eivätkä pitkiä aikajaksoja?

Voimmeko hyväksyä sekä 1 Mooseksen kirjan että kehitysopin?

Kehitysoppia ja 1. Mooseksen kirjaa on yksinkertaisesti mahdoton saattaa sopusointuun. 1. Mooseksen kirja on ristiriidassa kehitysteorian kanssa kertomuksen kaikissa kohdissa. Vaikka meidän olisi myönnettävä 1. Moos. kirjan päivien olleen pitkiä aikajaksoja, miten tämä auttaisi meitä sovittamaan yhteen kehitysopin ja luomisen. Jos ”päivät” olivat pitkiä aikajaksoja, luomiskertomus väittäisi silloin, että kasvit olivat olemassa kauan ennen kuin aurinko sai alkunsa. Luomiskertomus edelleen väittäisi eläinten saaneen alkunsa eri lajeina. Edelleen luomiskertomus väittäisi miehen ja naisen saaneen alkunsa Jumalan erillisten tekojen kautta eikä polveutuneen alemmista eläimistä. Jos evoluutio oli käynnissä luomisen ”päivien” aikana, silloin kuolema oli läsnä maailmassa ennen syntiinlankeemusta eikä se ole synnin seuraus. Ei ole todellakaan mitään mahdollisuutta sovittaa yhteen 1. Moos. kirjan 1 ja 2 lukua kehitysopin kanssa. Kysymyksessä on joko/tai valinta.

Kristityt, jotka haluavat löytää tavan sovittaa Raamatun ja kehitysopin yhteen, väittävät usein, että 1. Moos. kirja ei kerro meille, *miten* Jumala loi maailman vaan ainoastaan, *että* Jumala loi maailman ja *miksi* Jumala loi maailman. Mutta jos tämä on totta, on todella kummallista, että 1. Moos. kirjan kertomus käyttää niin paljon aikaa kertoessaan meille, *miten* Jumala loi maailman. ”Jumalan Henki liikkui vetten päällä.” Seitsemän kertaa kertomus sanoo: ”Jumala sanoi, ... Ja tapahtui niin.” Kertomus tuo esiin, että luomisen erityisellä teolla Jumala muodosti miehen maan tomusta ja puhalsi häneen elämän hengen. Sitten Jumala teki naisen miehestä. Se, ”*miten*” luominen tapahtui, ei ole vähäpätöinen asia. Jumalan luomistyö tyhjästä vain Sanan sanomisen kautta on osoitus hänen kaikkivaltiaasta voimastaan. Kysymyksessä on sama luova voima, jota Jumala käyttää luodessaan uuden hengellisen elämän meihin, jotka olimme kuolleita synteihimme (2. Kor 4:6). Se tosiasia, että Jumala teki ihmisen erityisellä tavalla erillisenä eläinten luomisesta, osoittaa ihmisen erityisen paikan Jumalan luomisteossa. Tosiasia, että nainen tehtiin miehestä, opettaa meille tärkeän periaatteen heidän suhteestaan toinen toiseensa. Luomiskertomus todellakin opettaa meille, *että* Jumala teki maailman. Se opettaa meille myös, *miksi* hän teki maailman: hyvytensä ja rakkautensa tähden. Mutta se opettaa meille myös, *miten* hän teki maailman ja kaiken siinä olevan.

Yksi kertomus vai useita ristiriitaisia kertomuksia?

1. Moos. kirjassa olevaa luomiskertomusta ei selvästikään voida sovittaa yhteen kehitysopin kanssa. Kristityt

kehitysoopin kannattajat yrittävät kuitenkin usein heikentää luomiskertomuksen selvyttä väittämällä, että Raamatun muut luomiskertomukset ovat ristiriidassa 1. Moos. kirjan 1 ja 2 luvun kanssa. Amerikan ev.lut. kirkon (ELCA) käyttämä dogmatiikka väittää Raamatussa olevan 15 erilaista luomisen teologiaa. Se väittää, että Raamatussa sallitaan olevan rinnakkain joukon eri aikoina syntyneitä, toistensa kanssa ristiriidassa olevia erilaisia uskomuksia luomisesta. 1. Moos. kirjan kertomusta käsitellään täten yhtenä monista muinaisen ajan myyteistä. Tämän näkemyksen mukaan toimittaja laati 1. Moos. kirjan luomiskertomuksen viidennellä vuosisadalla eKr (eli 1000 vuotta Mooseksen ajan jälkeen) yhdistämällä useita eri lähteitä. Kertomuksella ei sen vuoksi ole suurempaa merkitystä kuin millään muulla luomisesta olevalla maininnalla Raamatussa.¹ Kriitikot asettavat historialliskriittiselle menetelmälle luonteenomaisella tavalla yhden raamatunkohdan toista raamatunkohtaa vastaan yrittäen näin heikentää luottamusta kaikkiin raamatunkohtiin. Meidän täytyy lyhyesti tutkia miten tätä lähestymistapaa sovelletaan raamatulliseen opetukseen luomisesta.

Raamattu mainitsee luomisen monta kertaa, mutta Raamatussa on vain yksi luomiskertomus. 1. Moos. kirjan 1 ja 2 luku yhdessä muodostavat Raamatun ainoan luomiskertomuksen. Kertomus on pohjana kaikille muille luomiseen liittyville viittauksille Raamatussa. Arvostelijat haluavat käsitellä 1 Moos. kirjan 1 ja 2 lukua kahtena itsenäisenä, toistensa kanssa ristiriidassa olevana tulkintana luomisesta. Kaksi lukua ovat kuitenkin yhden selonteon kaksi vaihetta. 1. Moos. kirjan 1 luku toimii koko 1. Mooseksenkirjan johdantona tehden lyhyen yhteenvedon luomisen kuudesta päivästä. 1. Moos. kirjan 2 luku aloittaa ensimmäisen kymmenestä “selonteosta” (hepreaksi *toledoth*), jotka muodostavat 1 Mooseksen kirjan. Ensimmäinen “selonteko” sisältää 1. Moos. kirjan luvut 2-4 ja kertoo luomisesta ja ihmisrodun kehityksestä. 1. Moos. kirjan 2 luku on sen vuoksi yksinkertaisesti yksityiskohtaisempi kuvaus 1 Moos. kirjan 1 luvun tärkeimmästä yksityiskohdasta, miehen ja naisen luomisesta. Luomisen tämän yhden ratkaisevan teon yksityiskohtaisempi kuvaus oli tarpeellinen, koska Raamattu on kertomus siitä, miten Jumala on kanssakäymisessä ihmissuvun - eikä tähtien, kasvien tai eläinten - kanssa. Emme voi ymmärtää Raamatun muita osia ellemmme ymmärrä, mistä ihminen on tullut ja miten hän joutui nykyiseen olotilaansa. Kun 1. Moos. 2-4 on antanut meille nämä perustiedot, 1. Moos. 5:1 aloittaa toisen “selonteon”, joka selvittää ihmisrodun historiaa Aatamista Nooaaan. Muut kahdeksan “selontekoa” jatkavat kertomusta pelastuksesta aina aikaan, jolloin Israel astuu Egyptiin. Muut Vanhan testamentin kirjat vievät kertomuksen aina Kristuksen aikaan saakka.

Raamatussa on monia muita mainintoja luomisesta. Mikään näistä kohdista ei kuitenkaan anna meille selontekoa luomisesta. Useimmiten ne ylistävät Jumalaa jostain hänen luomistyönsä puolesta.

Psalmi 104 esimerkiksi ylistää Jumalaa tavasta, jolla hän loi maailman ihmisen käyttöön. Psalmi seuraa samaa luomisen päivien järjestystä kuin 1. Moos. 1 ja osoittaa, miten työt jotka tehtiin kunakin luomisen kuutena päivänä ovat nykyään ihmisille hyödyllisiä.

Job 38 on Jumalan maailman luomisessa esiintuoman viisauden ja voiman runollinen ylistys. Luomisen eri puolia ei siinä ole asetettu mihinkään erityiseen järjestykseen, koska runon tarkoituksen kannalta aikajärjestys ei ole tarpeellinen. Se tosiasia, että Jumalaa hänen luomisteoistaan ylistävät hymnit käyttävät runollista tai kuvaannollista kieltä kuvatessaan luomista, ei tee 1. Moos. kirjan 1 ja 2 lukua kuvaannolliseksi runoksi yhtään sen enempää kuin Ilmestyskirjan 21 ja 22 luvun kuvaannollinen kieli ei tee uutta taivasta ja uutta maata kuvaannolliseksi.

---

¹ Braaten and Jenson, *Christian Dogmatics*, I, s. 275-287

Muutamit kohdat kuten Psalmi 74:13-17 kuvaavat luomisen tekoja mytologiasta lainatulla kielellä. Tämä ei tee 1. Moos. kirjan 1 ja 2 luvusta myyttiä sen enempää kuin saatanan kutsuminen lohikäärmeeksi Ilmestyskirjan 12 luvussa ei tee 2. Piet 2:4 myyttiä.

Muutamit myöhemmät kohdat luomisesta tuovat lisätietoa, jota ei ole selvästi lausuttu 1. Moos. kirjassa. Johanneksen evankeliumin 1 luku esimerkiksi tuo esiin, että Kristus osallistui kaikkiin luomisen tekoihin. Tästä lisätiedosta ei mikään ole ristiriidassa 1. Moos. kirjan 1 ja 2 luvun kanssa. Mikään näistä Raamatun luomiseen liittyvistä lisäviittauksista ei anna mitään perustetta 1. Moos. kirjan historiallisen luotettavuuden torjumiseen.

Muuttaako se asian?

Olemme huomanneet, että Raamattu ei anna mitään perustetta epäillä 1. Moos. kirjan 1-3 historiallista luotettavuutta. Mutta jotkut kristityt väittävät, että historiallisen luomisen opin säilyttäminen ei ole kirkolle olennaista. He uskovat, että kehitysoppi voidaan hyväksyä ihmiskunnan alkuperän oikeana selityksenä vahingoittamatta kristillistä uskoa. Mutta onko tämä totta?

Epäselvyys tekstissä ei ole syy siihen, että jotkut kristityt torjuvat 1. Moos. kirjan lukujen 1-3 historiallisuuden. On hyvin selvää, mitä teksti sanoo. Ongelma on siinä, että nykyinen tiede on eri mieltä 1. Moos. kirjan kanssa. Tämä saa jotkut ihmiset hyväksymään mieluummin tieteen kuin Jumalan Sanan väitteet. Jos torjumme 1. Moos. kirjan luomiskertomuksen, sallimme inhimillisen viisauden tuomita Jumalan Sanan. Tämä on epäjumalanpalveluksen syntiä. Kun alamme valita, mitkä osat Jumalan Sanasta ovat järkeviä uskottaviksi, voidaan kysyä, mikä oppi on turvassa hyökkäykseltä? Jos kirkko muuttaa oppinsa luomisesta tehdäkseen sen maailmalle hyväksyttäväksi, miten kirkko voi säilyttää opin rististä, joka on kaikelle maailmalle suurin loukkaus (1 Kor 1).

Itse asiassa viimeaikainen kokemus osoittaa, että luomiskertomuksen historiallisuuden torjuminen johtaa suoraan Raamatun muiden oppien heikentämiseen ja menettämiseen.

Uuden testamentin opetus avioliitosta ja avioerosta lepää edellytyksellä, että Jumala loi avioliiton aivan kuten 1. Moos. kirja sanoo (Matteus 19:4-6 ja Efesol 5:30). Jos ihmiset torjuvat avioliiton jumalallisen alkuperän ja pitävät avioliittoa pelkästään kehittyneenä inhimillisenä vakiintuneena tapana, onko ihme, että avioero on nykyisen yhteiskunnan kulkutauti?

Apostoli Paavali perustaa opetuksensa miehen ja naisen oikeista tehtävistä tässä elämässä Jumalan luomisessa heidän välilleen asettamaan suhteeseen (1. Kor 11:3-12; 1. Kor 14:34; 1. Tim 2:11-14). Kun Jumalan luomistehtävien historiallisuus hylätään, ei pitäisi olla mikään yllätys, että yhteiskunta on niin sekaisin aviomiehen ja aviovaimon avioliittoon kuuluvien tehtävien suhteen ja että kirkossa on niin paljon sekaannusta kysymyksessä naisten vihkimisestä pastorin virkaan.

Jos syntiinlankeaminen on vain myytti, silloin oppi perisynnistä on myytti. Oppi perisynnistä sanoo, että Aatamin yhden synnin tähden koko ihmisuku tuli syntiseksi (Room 5:12). Jo syntyessämme tähän maailmaan olemme syyllisiä. Jos syntiinlankeemus ei todellisesti tapahtunut, Jumalalla ei ole oikeutta syyttää meitä Aatamin synnistä. 1. Moos. kirjan 3 luvun historiallisuuden kieltäminen tuhoaa myös opin tekosynnistä, koska 1. Moos. kirjan 3 luku asettaa periaatteen, jonka mukaan synti on minkä tahansa Jumalan käskyn rikkomisen.

Jeesuksen sukuluettelo Luukkaan evankeliumin 3 luvussa käsittelee Aatamia Jeesuksen todellisena esi-isänä. Jos emme usko Jumalan tehneen Aatamia ja Eevaa erityisellä luomisteolla, miten kauan uskomme Pyhän Hengen saaneen aikaan sen, että Jeesus syntyi Mariasta, neitsyestä?

Jos Aatamia ei ollut, Kristuksen tehtävä koko ihmiskunnan sijaisena on pelkkä kuvitelma. Room 5:19 rinnastaa suoraan sen, että Jumala syyttää Aatamin synnistä koko ihmiskuntaa ja että Jumala lukee Kristuksen vanhurskauden koko ihmiskunnan hyväksi. Toinen teko on yhtä todellinen kuin toinenkin. 1. Kor.15:22: ssa Paavali osoittaa välttämättömän yhteyden ensimmäisen Aatamin synnin ja toisen Aatamin, Kristuksen tuoman synnin maksun välillä. "Sillä niin kuin kaikki kuolevat Aatamissa, niin myös kaikki tehdään eläviksi Kristuksessa" (1. Kor 15:22). 1. Kor 15:27:n ja Hebr 2:5-9:n selityksen mukaan Psalmi 8 - joka viittaa Aatamille luomisessa annettuun siunaukseen - saa täyttymyksensä vain Kristuksessa, toisessa Aatamissa. Jumalan koko pelastussuunnitelma Kristuksen kautta on sidottu historialliseen tosiasiaan, että oli olemassa todellinen Aatami ja Eeva, jotka tekivät sen välttämättömäksi.

1. Moos. kirjan 1-3:n historiallinen ymmärtäminen muodostaa välttämättömän perustan koko Raamatussa ilmoitetulle pelastussuunnitelmalle. Aina kun syntiinlankeemuskertomus alennetaan myyttiksi, joka pelkästään kuvaa ihmisluonnossa olevan jotakin paha, kertomus lunastuksesta alennetaan pian myyttiksi, joka osoittaa, miten kuka tai mikä tahansa ihminen voi päästä takaisin Jumalan yhteyteen.² Luterilaisuuden nykyinen surullinen tilanne on selvä osoitus siitä kuolettavasta vaikutuksesta, mikä historialliskriittisellä metodilla ja uskon menettämällä luomiseen, historialliskriittisen metodin luonnollisella seurauksella, on väistämättä oppiin kirkosta.

Oppi erityisestä ihmeellisestä luomisesta on maailmalle hullutusta. Mutta Jumala ei ole antanut meille käskyä muuttaa opetustamme miellyttäväksemme maailmaa. Hän on käskennyt meidän muuttaa maailman opettamalla kaiken, mitä Hänen Sanansa julistaa.

Todisteet vai usko?

Johtopäätöksenä kysymme: Miksi meidän luterilaisten tulee uskoa Jumalan todella luoneen Aatamin ja Eevan 1. Moos. kirjan kertomalla tavalla? Vastaus on yksinkertainen: koska Jumalan Sana sanoo niin olevan.

Meillä on vain yksi koe, jolla voimme ratkaista haluammeko uskoa jonkun historiasta kertovan selonteon. Koe on tämä: uskonko selonteon meille jättäneitä todistajia? Ovatko he uskottavia vai ei? Luominen on historiaa, ei tiedettä. Tämä merkitsee sitä, että täsmällisessä mielessä luominen ei ole tieteellisen tutkimuksen kohde. Tieteellisen lausunnon, "vesi on H₂O", voimme testata menemällä laboratorioon ja saamalla vedestä erilleen vetyä ja happea. Raamatun väitettä luomisesta emme voi vahvistaa menemällä laboratorioon ja tuottamalla koeputkessa uudelleen tulokset. Mutta kehitysoppikaan ei ole todellista tiedettä, koska sitä ei voida osoittaa todeksi kokeella. Enintään evolutio-oppi voi tarjota vain teorioita, joita ei voida testata laboratorioissa. Evoluutiota ei voida todistaa, koska kukaan ei voi mennä historiassa taaksepäin nähdäkseen, tapahtuiko todella niin. Luomista ei voida todistaa (vaikka synnin vaikutuksista huolimatta maailmassa on yhä selvä todistus Luojan kädestä). Kun vastaamme kysymykseen, miksi tunnustukselliset luterilaiset uskovat luomiseen, meidän on turvauduttava Raamatussa annettuun vastaukseen: "Uskon kautta me ymmärrämme, että maailma on rakennettu Jumalan Sanalla, niin että se, mikä nähdään, ei ole syntynyt näkyväisestä" (Hebr 11:3). Usko luomiseen on uskon asia ja "usko on luja luottamus siihen, mitä me emme näe" (Hebr 11:1). Usko luomiseen on uskon asia. Tämän uskon saa aikaan sama Jumalan Sana ja sama Henki, joka synnytti meissä pelastavan uskon Kristukseen. Uskon kautta luterilaiset, jotka luottavat Jumalan Sanaan, uskovat, että maailmankaikkeus muodostettiin Jumalan käskyllä.

Liite: Kolme tapaa kieltää historiallisen Aatamin olemassaolo

---

² Liitteessä on lisätietoa eri tavoista, joilla ihmiset kieltävät historiallisen Aatamin.

Todellisuudessa on vain kaksi näkemystä historiallisen Aatamin olemassaolosta. Joko hän oli tai ei ollut olemassa. Mutta pehmentääkseen sitä, että he torjuvat historiallisen Aatamin olemassaolon, jotkut evankeliset kristityt sanovat, että he todella uskovat erään Aatamin olleen olemassa varhaisessa historiassa. Mutta tätä uutta Aatamia täytyy hieman muuttaa siitä Aatamista, josta 1. Moos. kirja kertoo. Tämä lähestymistapa tulee esiin vaihtelevissa muodoissa.

Ei-historiallinen Aatami/ Kehitysoppi –mallin mukainen luominen on näkemys, joka on mitä johdonmukaisin. Siitä voidaan tehdä seuraava yhteenveto. Vaikka kristityt menneisyydessä uskoivat historialliseen Aatamiin, tänään valtava evoluutiota tukeva todistusaineisto sulkee tällaisen uskon pois. Jumala loi maailmankaikkeuden evoluutio-prosessin kautta ja ihmiskunta on tuon prosessin seuraus. Yritys yhdistää historiallinen Aatami evoluutio-prosessin kanssa on väärä yritys sekoittaa nykyaikainen tiede ja muinainen tiede, jota Jumala käytti kirjallisessa muodossa, jonka kautta hän välitti erehtymättömiä hengellisiä totuuksia. 1. Moos. 1-3 ei opeta tiedettä eikä historiaa, mutta se todella opettaa hengellisiä totuuksia, kuten: vain ihmiset on luotu Jumalan kuvaksi, vain ihmiset ovat langenneet syntiin ja meidän Luojamme tuomitsee meidät meidän syntisyytemme tähden. Aatamia ei ollut olemassa, mutta tämä tosiasia ei vahingoita näitä 1. Moos. kirjan kertomuksissa ilmoitettuna olevia kristillisen uskon ydinuskomuksia. Tämä ei-historiallinen Aatami on symboli sinusta ja minusta. Vaikka Aatami ei ole historiallinen, Jeesus on.

Historiallinen Aatami/Arkkityyppinen luominen -mallin näkemys yrittää säilyttää jotain historiallisuutta jonkinlaatuiselle Aatamille. Siitä voidaan tehdä seuraava yhteenveto. Aatami oli historiallinen henkilö, mutta hänen historiallisuutensa ei ole se ydin, jota Raamattu koettaa korostaa. Aatami ja Eeva ovat ihmiskunnan arkkityyppejä (alkukuvallisia) edustajia.³ 1. Moos. 2 ei käsittele ihmiskunnan aineellista muodostamista vaan ihmiskunnan toimintaa. Vaikka Aatami ja Eeva olivat historiallisia henkilöitä, he ovat tai eivät ole saattaneet olla ensimmäiset ihmiset. Aatami on voitu yksinkertaisesti valita toisten ihmisten joukosta olemaan tiettyssä roolissa. Raamatun Aatamiin liittämät teologiset kärjet (synti, kuolema, toinen Aatami) eivät riipu siitä, olivatko Aatami ja Eeva ensimmäiset ihmiset tai koko ihmiskunnan vanhemmat. Heidän vanhemmuutensa on arkkityypistä (alkukuvallista), ei aineellista. Toisin sanoen heidän tarinansa kertoo millaisia me olemme; se ei kerro miten meidät tehtiin. “Lankeemus” on kohta, jolloin ihmiset olivat kehittyneet siihen vaiheeseen, jolloin he tulivat tilivelvollisiksi synnistä. Koska Raamattu ei tee tieteellisiä väitteitä ihmisen alkuperästä, erilaiset uskomukset alkuperästä eivät nosta puheenaiheeksi erehtymättömyyttä. Historiallisen Aatamin puute ei uhkaa kristillistä oppia, vaan meidän tulee työskennellä tällöin perisyntin välittymisen (periytymisen) “vaihtoehtoisella mallilla”.

Historiallinen Aatami/Vanhan maan luominen –malli yrittää myöntää todellisen Aatamin ja evoluution. Siitä voidaan tehdä seuraava yhteenveto. Aatami ja Eeva olivat todellisia historiallisia henkilöitä ihmiskunnan alkulähteillä. Aatami on osa historiallista kertomusta, ja synti tuli maailmaan Aatamin kautta. Aatami ei ehkä ollut ainoa mies, mutta hän oli ehkä heimonsa pää, joten hän on toisten ihmisten edustaja. Kirkko voi säilyttää ”version” perinteisestä kristillisestä uskosta Aatamiin ja Eevaan. 1. Moos. 1-3:n kirjaimellinen ymmärtäminen ei ole välttämätöntä kertomuksen tarkoituksen ja merkityksen säilyttämiseen.

Mikään näistä Aatamin tulkinnoista ei voi kelvata Aatamin raamatulliseksi rooliksi.

---

³ Arkkityyppi, kuten käsitettä käytetään tässä, on asia tai henkilö, joka on lajinsa täydellisin esimerkki. Aatami on täydellinen havainnollistaminen siitä, millaisia ihmiset ovat. Tämä on totta, mutta Aatami ei ole yksinkertaisesti esimerkki siitä, millaisia me olemme. Hän on miksi me olemme sellaisia kuin me olemme. Aatami on arkkityyppi (alkukuva), mutta ei vain esimerkki vaan alkuperäinen malli siitä, mistä me olemme polveutuneet. Me olemme kuitenkin langenneen Aatamin kopioita, emme synnittömän Aatamin kopioita, jollaiseksi Aatami luotiin.